

Bruksela, 26 września 2025 r.
(OR. en)

13264/25

AGRI 447
AGRIFIN 104
FIN 1119

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	25 września 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2025) 519 final
Dotyczy:	SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY SPRAWOZDANIE FINANSOWE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY W SPRAWIE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROLNICZEGO GWARANCJI I EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROLNEGO NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH ROK BUDŻETOWY 2024

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 519 final.

Załącznik: COM(2025) 519 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.9.2025 r.
COM(2025) 519 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE KOMISJI DLA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY W SPRAWIE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU
ROLNICZEGO GWARANCJI I EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROLNEGO NA
RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH**

ROK BUDŻETOWY 2024

SPIS TREŚCI

1.	PROCEDURA BUDŻETOWA.....	2
1.1.	Ramy finansowe 2021–2027	2
1.2.	Projekt budżetu na 2024 r., list w sprawie poprawek 1/2024 oraz przyjęcie budżetu na 2024 r.	3
2.	WYKONANIE BUDŻETU EFRG I EFRROW NA 2024 R.	4
2.1	Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	4
2.1.1.	Płatności miesięczne.....	4
2.1.2.	Zmniejszenie płatności miesięcznych	4
2.1.3.	Wydatki poniesione przez Komisję w ramach zarządzania bezpośredniego	4
2.2.	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI)	6
2.2.1.	Płatności.....	6
2.2.2.	Zmniejszanie płatności	6
2.2.3.	Wydatki zarządzane bezpośrednio przez Komisję	6
3.	WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW BUDŻETOWYCH EFRG I EFRROW	8
3.1	Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	8
3.2.	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI)	9
4.	ŚRODKI KONTROLI.....	11
4.1.	Wprowadzenie	11
4.2.	Zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK)	11
4.3	Stosowanie tytułu V rozdział III rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 i tytułu IV rozdział III rozporządzenia (UE) 2021/2116 (kontrola transakcji)	12
5.	ROZLICZENIE RACHUNKÓW	12
5.1	Kontrola zgodności rozliczeń	12
5.2.	Rozliczenie finansowe	14
5.3.	Odwołania wniesione do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej od decyzji w sprawie rozliczeń	15
6.	STOSUNKI Z PARLAMENTEM I EUROPEJSKIM TRYBUNAŁEM OBRACHUNKOWYM.....	16
6.1.	Stosunki z Parlamentem	16
6.2.	Stosunki z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym.....	16

1. PROCEDURA BUDŻETOWA

Zreformowana WPR na lata 2023–2027 wprowadziła podejście strategiczne i nowy model realizacji skoncentrowany na wydajności i wynikach. Nowa WPR konsoliduje dwa istniejące fundusze – Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – w ramach jednolitych planów strategicznych WPR obejmujących finansowanie wsparcia dochodów, rozwoju obszarów wiejskich i wsparcia dla niektórych sektorów. Nadal jednak istnieją środki rynkowe, które są w dalszym ciągu wdrażane poza planami strategicznymi WPR w ramach nowej WPR. Rok 2024 był drugim rokiem wdrażania planów strategicznych WPR.

1.1. Ramy finansowe 2021–2027

Wydatki na wspólną politykę rolną (WPR) są finansowane w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2020/2093¹. W szczególności wydatki na WPR stanowią część pułapu ustalonego w odniesieniu do działu 3 „Zasoby naturalne i środowisko”. W ramach tego ogólnego pułapu ustalono konkretny podpułap wydatków związanych z rynkiem i płatności bezpośrednich finansowanych z EFRG.

Podpułap EFRG dostosowano w następstwie przesunięcia niektórych kwot płatności bezpośrednich do puli na rozwój obszarów wiejskich finansowany z EFRROW, a także przesunięcia środków z puli na rozwój obszarów wiejskich do puli na płatności bezpośrednie. Dokonano też pewnych dostosowań w ramach śródkresowej rewizji WRF w 2024 r., jak określono w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) 2024/765². W związku z tym na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/128³ ustanawiającego saldo netto udostępnione na wydatki EFRG, wraz z jego późniejszymi zmianami, kwoty na WPR uwzględnione w dziale 3 wieloletnich ram finansowych (2021–2027) są następujące:

Tabela 1 (w mln EUR; ceny bieżące)

Dział 3*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ogółem	55 713,0	53 365,9	53 626,9	53 757,9	53 890,9	54 021,9	54 155,9
w tym:							
– wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie, a), b), c), d)	40 368,0	40 638,2	40 692,2	40 602,1	40 528,9	40 541,2	40 495,8
– Rozwój obszarów wiejskich a), b), c)	15 345,0	12 727,7	12 934,7	13 155,8	13 226,0	13 331,7	13 505,1
Zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
NGEU e)	2 387,70	5 682,80					

¹ Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 11.

² Dz.U. L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

³ Dz.U. L 40 z 4.2.2021, s. 8.

* Zasoby naturalne i środowisko związane z WPR

a) po dokonaniu rocznych przesunięć środków z EFRG do EFRROW na lata budżetowe 2021–2023 w łącznej wysokości 3 463,1 mln EUR na podstawie art. 14 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 oraz na lata budżetowe 2024–2027 w łącznej wysokości 7 123,8 mln EUR na podstawie art. 103 ust. 1 lit. a) i art. 103 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

b) po dokonaniu rocznych przesunięć środków z EFRROW do EFRG na lata budżetowe 2021–2023 w łącznej wysokości 1 633,4 mln EUR na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 oraz na lata budżetowe 2024–2027 w łącznej wysokości 2 360,9 mln EUR na podstawie art. 103 ust. 1 lit. b) i art. 103 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

c) po dokonaniu rocznych przesunięć środków z EFRG do EFRROW na lata budżetowe 2021–2023 w łącznej wysokości 171,9 mln EUR na podstawie art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 oraz na lata budżetowe 2024–2027 w łącznej wysokości 20 mln EUR na podstawie art. 17 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/2115;

d) po zmniejszeniu środków o 440 mln EUR na lata 2025–2027 w następstwie śródkresowej rewizji WRF;

e) art. 58 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

1.2. Projekt budżetu na 2024 r., list w sprawie poprawek 1/2024 oraz przyjęcie budżetu na 2024 r.

5 lipca 2023 r. Komisja Europejska przyjęła i przedłożyła władzy budżetowej wstępny projekt budżetu na 2024 r. 5 września 2023 r. Rada przyjęła stanowisko w sprawie projektu budżetu na 2024 r. 9 października 2023 r. Komisja przedstawiła list nr 1/2024 w sprawie poprawek do projektu budżetu ogólnego Unii Europejskiej, natomiast Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko 18 października 2023 r.

23 października 2023 r. przewodniczący Rady zwołał komitet pojednawczy. Komitet pojednawczy uzgodnił wspólny tekst, który został zatwierdzony przez Radę 20 listopada 2023 r. i przez Parlament 23 listopada 2023 r.

Całkowita kwota zatwierdzonych środków na zobowiązania EFRG wyniosła 40 517,3 mln EUR, a środków na płatności – 40 505,5 mln EUR.

Całkowita kwota zatwierdzonych środków na zobowiązania EFRROW wyniosła 13 155,8 mln EUR, a środków na płatności – 11 991,9 mln EUR.

Szczegółowe informacje na temat kwot związanych z projektem budżetu Komisji na 2024 r., a także stanowiskami Rady i Parlamentu Europejskiego, listem w sprawie poprawek i zatwierdzonym budżetem przedstawiono w załączniku 1.

Jeżeli chodzi o dochody przeznaczone na określony cel, w chwili sporządzania budżetu na 2024 r. kwotę, którą spodziewano się uzyskać w roku budżetowym 2024, oszacowano na 400 mln EUR w odniesieniu do EFRG i 200 mln EUR w odniesieniu do EFRROW.

Szacowane dochody przeznaczone na określony cel z EFRG zostały uwzględnione na podstawowe wsparcie dochodu do celów zrównoważoności, gdy władza budżetowa przyjęła budżet na 2024 r. Szczegółowe informacje na temat wypłaty, wykorzystania i ewentualnego przeniesienia dochodów przeznaczonych na określony cel znajdują się w załącznikach 2 i 3.

2. WYKONANIE BUDŻETU EFRG I EFRROW NA 2024 R.

2.1 Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)

Art. 21 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116⁴ stanowi, że Komisja dokonuje płatności miesięcznych z tytułu wydatków poniesionych przez akredytowane agencje płatnicze państw członkowskich w miesiącu referencyjnym. Płatności miesięcznych na rzecz każdego państwa członkowskiego dokonuje się najpóźniej trzeciego dnia roboczego drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wydatków.

Płatności miesięczne stanowią zwrot wydatków netto (po odliczeniu dochodu), które zostały już poniesione, i są udostępniane na podstawie miesięcznych deklaracji przedkładanych przez państwa członkowskie⁵. Miesięczne księgowanie wydatków i dochodów podlega kontrolom i korektom na podstawie tych deklaracji. Ponadto płatności te nabierają ostatecznego charakteru po weryfikacji przez Komisję w ramach procedury rozliczania rachunków.

Systemem płatności miesięcznych objęte są płatności dokonane przez państwa członkowskie w okresie od 16 października 2023 r. do 15 października 2024 r.

W odniesieniu do całego roku budżetowego łączna kwota płatności miesięcznych, co do których podjęto decyzje, wyniosła 40 437,6 mln EUR. Biorąc pod uwagę odzyskane kwoty wynikające z decyzji w sprawie rozliczeń, na rzecz państw członkowskich faktycznie wypłacono łącznie 40 011,7 mln EUR.

2.1.1. Płatności miesięczne

Komisja przyjęła decyzję w sprawie płatności na każdy z dwunastu okresów roku budżetowego.

Szczegółowe informacje znajdują się w załączniku 4.

2.1.2. Zmniejszenie płatności miesięcznych

W przypadku niektórych środków finansowanych z EFRG pułapy finansowe określono w przepisach Unii. W przypadku stwierdzenia na podstawie deklaracji wydatków, że przekroczono pułapy finansowe, stosuje się zmniejszenie płatności miesięcznych w odniesieniu do części wydatków przekraczających te pułapy, a wydatki te uznaje się za „wydatki niekwalifikowalne”. Z powodu przekroczenia pułapów finansowych w 2024 r. płatności miesięczne na rzecz państw członkowskich zmniejszono o kwotę netto 5,8 mln EUR.

2.1.3. Wydatki poniesione przez Komisję w ramach zarządzania bezpośredniego

W przypadku niektórych środków Komisja dokonuje płatności w ramach zarządzania bezpośredniego. Są one głównie związane z operacyjną pomocą techniczną oraz

⁴ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

⁵ Te comiesięczne deklaracje wydatków są przekazywane przez państwa członkowskie 7-tego dnia miesiąca N+1.

działaniami promocyjnymi realizowanymi w ramach programów i działań, w których uczestniczy wiele państw. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabelach 2 i 3. Szczegółowe informacje dotyczące zatwierdzonych środków budżetowych wykorzystanych w ramach zarządzania bezpośredniego przez Komisję w roku budżetowym 2024 na wydatki operacyjne i administracyjne przedstawiono w załącznikach 5 i 6.

Tabela 2 (w EUR; ceny bieżące)

Operacyjna pomoc techniczna EFRG	
Pozycja budżetu: 08.020603	
Opis	
Sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN)	
Zakup obrazów satelitarnych i danych	
Badania struktury gospodarstw rolnych i badania rolne	
Technologia informacyjna	
Środki informacyjne związane z WPR	
Komunikacja instytucjonalna	
Audyt i kontrole	
Badania i oceny	
Przyznane środki ogółem	146 630 268,57
Płatności dokonane ogółem	120 339 755,99

Tabela 3 (w EUR; ceny bieżące)

Promowanie produktów rolnych — Programy, w których uczestniczy wiele państw, i działania realizowane przez Komisję w ramach zarządzania bezpośredniego	
Pozycja budżetu: 08.020303	
Opis	
Programy promocyjne (wiele państw), misje wysokiego szczebla, pomoc techniczna i eksperci	
Przyznane zatwierdzone środki ogółem	77 773 000,00
Przyznany dochód przeznaczony na określony cel ogółem (środki G5)	3 066 568,32
Płatności dokonane ogółem	55 922 342,57

2.2. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI)

Art. 31 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116⁶ stanowi, że w następstwie decyzji wykonawczej zatwierdzającej plan strategiczny WPR Komisja wypłaca państwu członkowskiemu początkową kwotę płatności zaliczkowej na cały okres obowiązywania planu strategicznego WPR. W art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/2116 przewidziano również płatności okresowe w ramach każdego planu strategicznego WPR w celu zwrotu wydatków dokonanych przez akredytowane agencje płatnicze w ramach wdrażania planów strategicznych WPR.

Odnosząc się do zakończenia programów rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzonych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, art. 34 wspomnianego rozporządzenia stanowi, że łączna kwota prefinansowania i płatności okresowych nie może przekroczyć 95 % wkładu EFRROW na każdy program rozwoju obszarów wiejskich. Komisja dokonuje płatności okresowych, z zastrzeżeniem dostępności środków w budżecie, oraz uwzględniając zmniejszenia lub zawieszenia stosowane na mocy art. 41, w celu zwrotu wydatków dokonanych przez akredytowane agencje płatnicze w ramach realizacji programów.

Jak wspomniano w art. 37 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, po otrzymaniu ostatniego rocznego sprawozdania z postępu realizacji danego programu rozwoju obszarów wiejskich Komisja dokonuje płatności salda, w zależności od dostępności zasobów, na podstawie obowiązującego planu finansowego, rocznego sprawozdania finansowego z ostatniego roku realizacji danego programu rozwoju obszarów wiejskich oraz związanej z nim decyzji w sprawie rozliczeń.

2.2.1. Płatności

Komisja dokonuje zwrotu w odniesieniu do każdej kwartalnej deklaracji wydatków za dany rok budżetowy.

Szczegółowe informacje znajdują się w załączniku 7.

2.2.2. Zmniejszanie płatności

W 2024 r. na podstawie kwartalnych deklaracji wydatków za 2024 r. dokonano zmniejszenia płatności na rzecz państw członkowskich o kwotę netto 285,2 mln EUR. W przypadku środków finansowanych z EFRROW pułapy finansowe określa się zgodnie z przepisami. Wydatki przekraczające te pułapy są uznawane za „wydatki niekwalifikowalne” i prowadzą do zmniejszenia płatności.

2.2.3. Wydatki zarządzane bezpośrednio przez Komisję

Komisja dokonuje płatności w ramach zarządzania bezpośredniego na niektóre środki i działania, związane głównie z operacyjną pomocą techniczną. Szczegółowe informacje przedstawiono w tabelach 4 i 5. Szczegółowe informacje dotyczące zatwierdzonych

⁶ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

środków budżetowych wykorzystanych w ramach zarządzania bezpośredniego przez Komisję w roku budżetowym 2024 na wydatki operacyjne przedstawiono w załącznikach 5 i 6.

Tabela 4 (w EUR; ceny bieżące)

<i>Pomoc techniczna (EFRROW)</i> <i>Wykorzystanie środków na zobowiązania</i>	
Pozycja budżetu: 08.030200	<i>(w EUR)</i>
Opis	
Działania służące tworzeniu sieci kontaktów w ramach wsparcia wspólnej polityki rolnej (WPR)	
Technologia informacyjna	
Platforma doradztwa technicznego w zakresie instrumentów finansowych	
Komunikacja instytucjonalna	
Badania i oceny	
Audyt i kontrole	
Europejska sieć oceny	
Baza danych związanych z rolnictwem ekologicznym	
Przyznane środki ogółem	27 989 102,58
Płatności dokonane ogółem	21 483 103,23

Tabela 5 (w EUR; ceny bieżące)

<i>Pomoc techniczna EURI</i> <i>Wykorzystanie środków na zobowiązania</i>	
Pozycja budżetu: 08.030300	<i>(w EUR)</i>
Opis	
Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE	
Technologia informacyjna	
Przyznane środki ogółem	-
Płatności dokonane ogółem	926 542,00

3. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW BUDŻETOWYCH EFRG I EFRROW

3.1 Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)

Poziom wykonania środków budżetowych EFRG wyniósł 40 810,0 mln EUR. Wydatki te sfinansowano z pierwotnych środków budżetowych oraz z wykorzystaniem dochodów przeznaczonych na EFRG. Z kwoty 568,8 mln EUR dochodów przeznaczonych na EFRG uzyskanych w 2024 r. (z czego 555,8 mln EUR z zarządzania dzielonego) 1,9 mln EUR wykorzystano na pokrycie potrzeb w zakresie płatności.

W ramach rozdziału 08 01 zobowiązania EFRG na wydatki na wsparcie administracyjne w ramach artykułu 08 01 01 wyniosły 4,3 mln EUR.

W ramach rozdziału 08 02 całkowite wydatki EFRG na interwencje związane z rynkiem, w ramach planów WPR (artykuł 08 02 02) i poza planami WPR (artykuł 08 02 03) wyniosły 2 739,5 mln EUR. Ponadto 3 mln EUR dochodów przeznaczonych na określony cel wydano na działania promocyjne w ramach programów, w których uczestniczy wiele państw⁷.

Płatności bezpośrednio w roku budżetowym 2024 realizowano w ramach planów WPR (artykuł 08 02 04) zgodnie z zasadami przewidzianymi w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 i poza planami WPR (artykuł 08 02 05), zgodnie z zasadami przewidzianymi w rozporządzeniu (UE) nr 1307/2013⁸. Związane z tym wydatki wyniosły 37 427,3 mln EUR.

Ponadto 465,5 mln EUR z rezerwy rolnej wykorzystano na sfinansowanie różnych nadzwyczajnych środków wsparcia.

Oprócz tego 169,6 mln EUR przeznaczono na wydatki w ramach artykułu 08 02 06 – Strategia, koordynacja i audyt polityki (z czego 146,6 mln EUR przeznaczono na pomoc techniczną), zaś 0,7 mln EUR w ramach artykułu 08 02 99 – Zakończenie poprzednich programów i działań.

W przypadku EFRG 566,9 mln EUR środków z dochodów przeznaczonych na określony cel nie zostało w pełni wykorzystane i przeniesiono je na 2025 r. Niewykorzystane środki z rezerwy rolnej wyniosły 366,5 mln EUR. Całą tę kwotę przeniesiono do rezerwy rolnej na 2025 r., zgodnie z przepisami art. 16 ust. 2 rozporządzenia 2021/2116, częściowo w celu sfinansowania pozostałych wydatków związanych ze środkami nadzwyczajnymi z 2024 r.

Szczegółowe informacje dotyczące wykonania budżetu w podziale na obszary polityki oraz wykorzystania dochodów przeznaczonych na określony cel można znaleźć w załączniku 8, załączniku 9, załączniku 10, załączniku 11 i załączniku 12.

⁷ Łączne wydatki na programy promocyjne, w których uczestniczy wiele państw (zarządzanie bezpośrednie), wyniosły 80,8 mln EUR.

⁸ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 608.

3.2. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI)

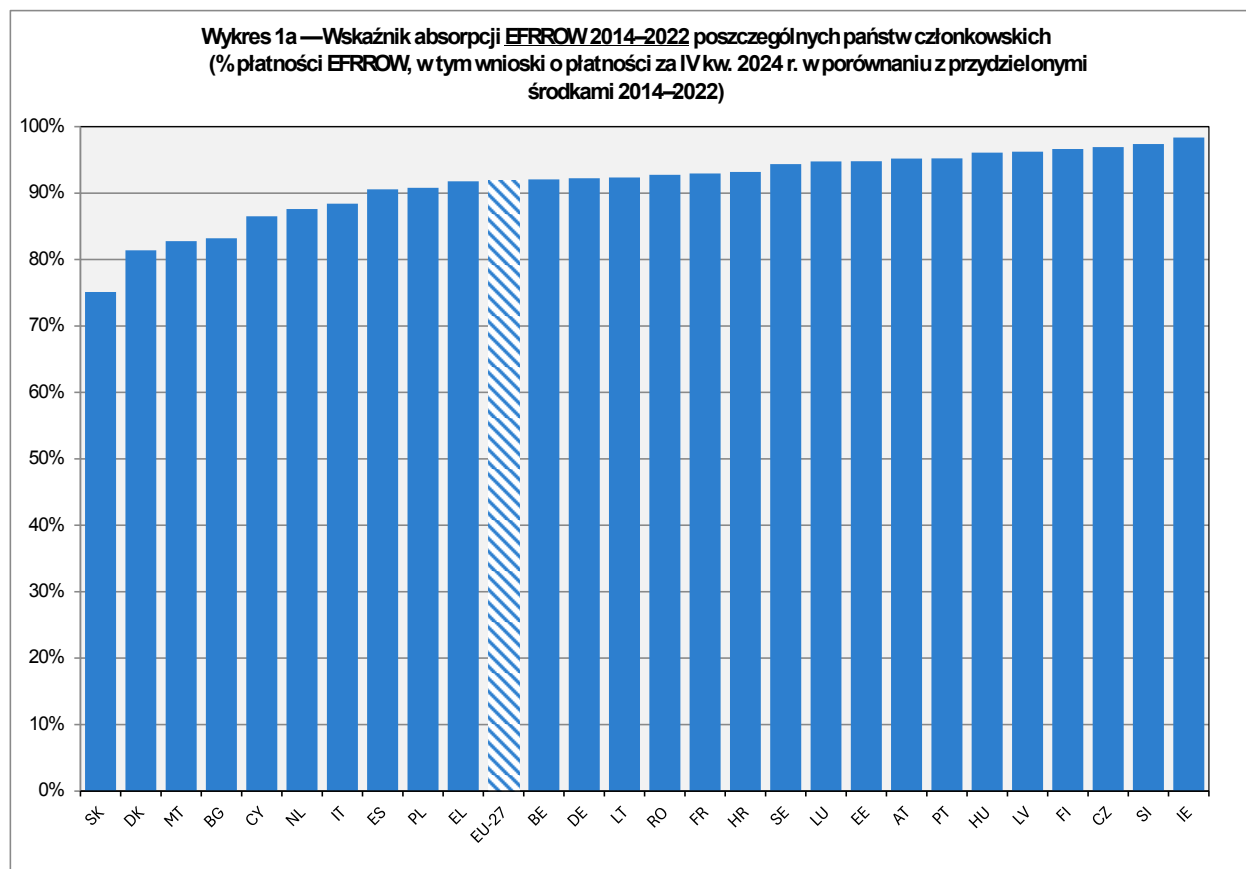
Poziom wykonania środków na zobowiązania EFRROW wyniósł 13 155,9 mln EUR (załącznik 13). Wydatki te sfinansowano z pierwotnie zatwierdzonych środków budżetowych oraz z wykorzystaniem wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel EFRROW.

W ramach rozdziału 08 01 kwota zobowiązań na EFRROW wyniosła 2,2 mln EUR na wsparcie administracyjne programu.

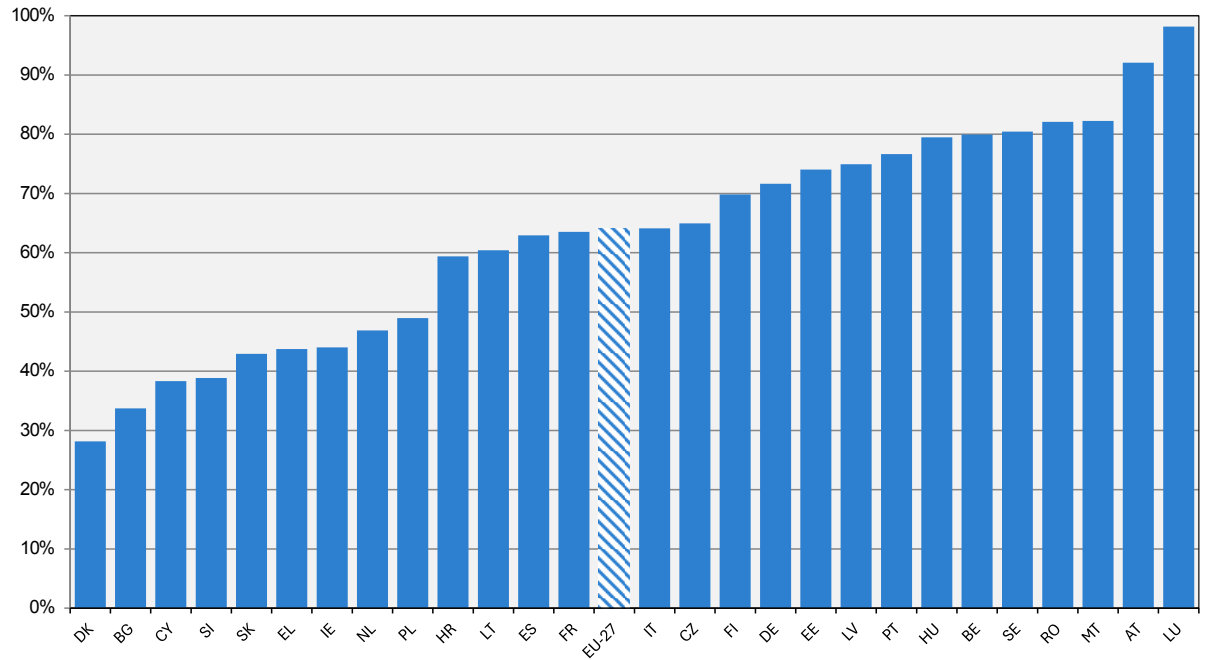
W ramach rozdziału 08 03 oprócz kwoty zobowiązań związanej z wdrażaniem rodzajów interwencji w ramach planów strategicznych WPR (13 125,5 mln EUR) odnotowano:

- kwotę zaangażowaną na operacyjną pomoc techniczną w wysokości 28,0 mln EUR;
- kwotę zaangażowaną na operacje zwrotu kosztów w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich z poprzednich okresów (sprzed 2023 r.) w wysokości 0,2 mln EUR.

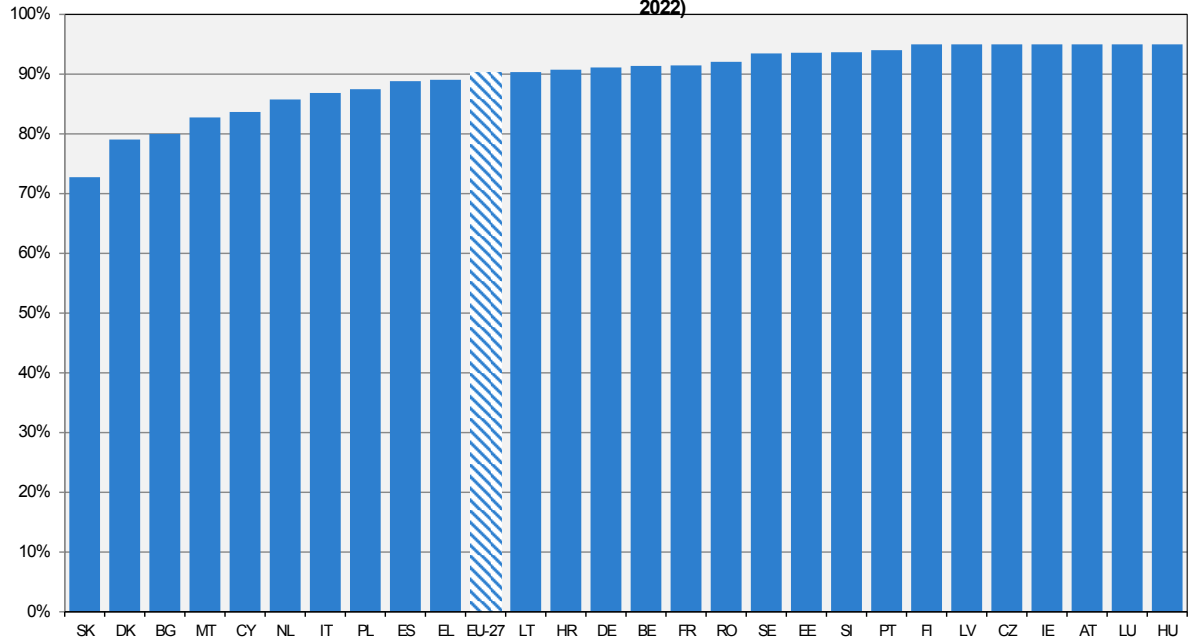
Wskaźnik absorpcji EFRROW 2014–2022 i EFRROW 2023–2027 w podziale na państwa członkowskie (wykresy 1a-d):

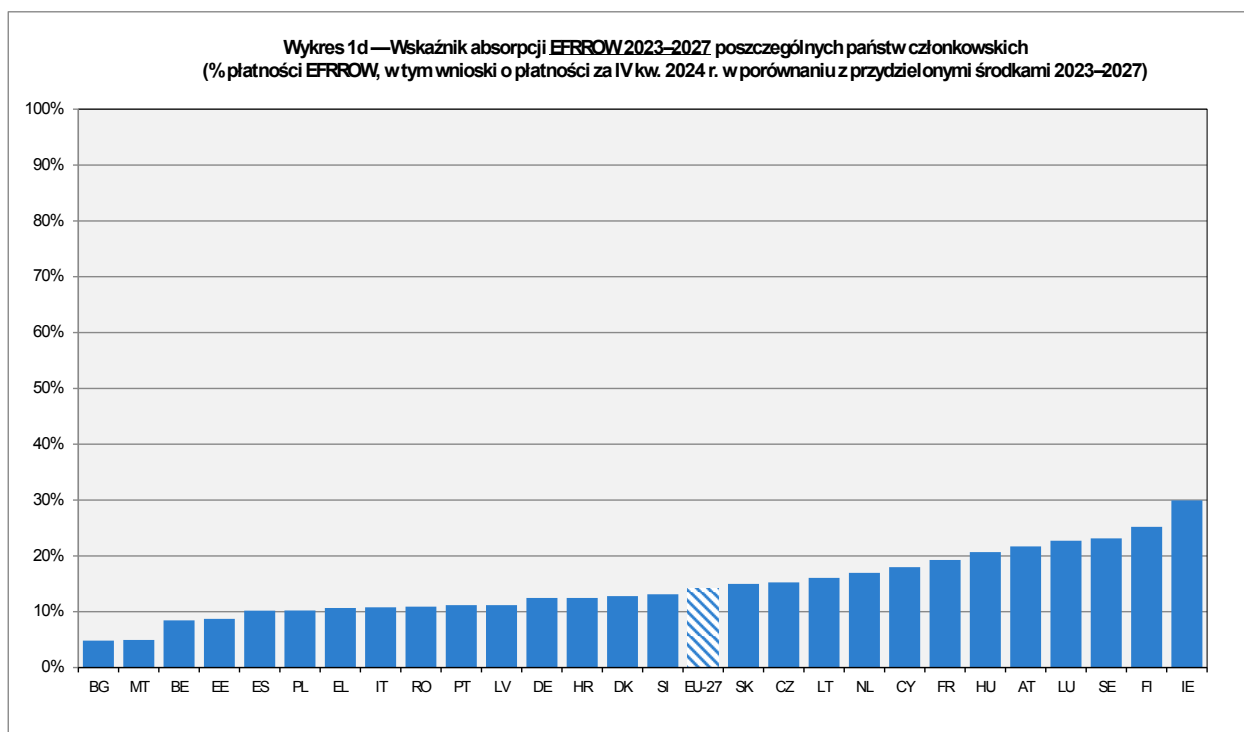

Wykres 1b—Wskaźnik absorpcji EURI 2021–2022, poszczególnych państw członkowskich
(% płatności EURI, w tym wnioski o płatności za IV kw. 2024 r. w porównaniu z przydzielonymi środkami 2021–2022)

Wykres 1c—Wskaźnik absorpcji ERROW 2014–2022 i EURI 2021–2022 poszczególnych państw członkowskich
(% płatności ERROW i EURI, w tym wnioski o płatności za IV kw. 2024 r. w porównaniu z przydzielonymi środkami 2014–2022)

Szczegółowe informacje dotyczące wykonania budżetu przez państwa członkowskie w podziale na obszary polityki oraz wykorzystania dochodów przeznaczonych na określony cel można znaleźć w załącznikach 14–17.

4. ŚRODKI KONTROLI

4.1. Wprowadzenie

Zgodnie z przepisami UE i podobnie jak w poprzednich latach wydatki na rolnictwo w 2024 r. objęto kompleksowym systemem środków kontroli.

Kontrole są przeprowadzane przez agencje płatnicze lub jednostki delegowane działające pod ich nadzorem, a w przypadku stwierdzenia niezgodności z przepisami UE nakładane są skuteczne, odstraszające i proporcjonalne sankcje. Ponadto w przypadku większości systemów, które nie podlegają zintegrowanemu systemowi zarządzania i kontroli, poza kontrolami na pierwszym i drugim szczeblu należy również przeprowadzić kontrole *ex post*.

4.2. Zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK)

Przepisy dotyczące ZSZiK zawarto w rozporządzeniu (UE) nr 1306/2013, rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 640/2014⁹, rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 809/2014¹⁰, rozporządzeniu (UE) 2021/2116,

⁹ Dz.U. L 181 z 20.6.2014, s. 48.

¹⁰ Dz.U. L 227 z 31.7.2014, s. 69.

rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/1172¹¹ oraz rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/1173¹².

Roczne sprawozdanie z działalności DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich¹³ za 2024 r. zawiera szczegółowe informacje na temat wydatków objętych ZSZiK w załączniku 7 część 2 pkt A.2.3.a (s. 144-148): Odpowiednie elementy ZSZiK mają również zastosowanie do środków dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, których podstawę stanowi obszar lub liczba zwierząt. Takie środki obejmują między innymi środki rolnośrodowiskowe i działania dotyczące dobrostanu zwierząt, obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania i obszary, na których występują ograniczenia w zakresie ochrony środowiska, a także zalesianie użytków rolnych.

4.3 Stosowanie tytułu V rozdział III rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 i tytułu IV rozdział III rozporządzenia (UE) 2021/2116 (kontrola transakcji)

W 2024 r. stosowano system kontroli transakcji przewidziany w tytule V rozdział III rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 i tytule IV rozdział III rozporządzenia (UE) 2021/2116. Obejmował on system kontroli *ex post* uzupełniający opisane powyżej sektorowe systemy kontroli.

W 2024 r. służby kontrolne państw członkowskich zakończyły kontrole dotyczące operacji, na rzecz których dokonano płatności w roku budżetowym 2022. Ze sprawozdań rocznych dotyczących odpowiedniego okresu kontroli (od lipca 2023 r. do czerwca 2024 r.) wynika, że na koniec okresu sprawozdawczego dotyczącego kontroli państwa członkowskie zakończyły 89 % planowanych kontroli. Odsetek nieprawidłowości tych zakończonych kontroli wynosi 1,1 %.

5. ROZLICZENIE RACHUNKÓW

5.1 Kontrola zgodności rozliczeń

Zapewnienie, aby transakcje były przeprowadzane prawidłowo za pomocą systemu kontroli i odstraszających sankcji, należy przede wszystkim do obowiązków państw członkowskich. W przypadku gdy państwa członkowskie nie spełniają tego wymogu, Komisja stosuje korekty finansowe, aby chronić interesy finansowe UE.

Kontrola zgodności rozliczeń w ramach WPR mająca zastosowanie w roku budżetowym 2024 dotyczy legalności i prawidłowości transakcji. Ma ona na celu wyłączenie z finansowania UE wydatków, które nie zostały dokonane zgodnie z przepisami UE.

¹¹ Dz.U. L 183 z 8.7.2022, s. 12.

¹² Dz.U. L 183 z 8.7.2022, s. 23.

¹³ Roczne sprawozdania z działalności DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich można znaleźć pod adresem: https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2024-agriculture-and-rural-development_en

Szczegółowe informacje na temat audytów przeprowadzonych w 2024 r. można znaleźć w tabeli 2.1.2a).1-2 w rocznym sprawozdaniu z działalności (s. 37).

Decyzje w sprawie kontroli zgodności rozliczeń przyjęte w 2024 r., w tym dotyczące korekt finansowych w kilku sektorach, wyszczególniono w załączniku 7 część 3 pkt A.b.1)-1 w rocznym sprawozdaniu z działalności (s. 176).

Następujące decyzje w sprawie kontroli zgodności rozliczeń miały wpływ finansowy na budżet na 2024 r.:

- Decyzja (UE) 2023/2494 z dnia 15 listopada 2023 r. – decyzja *ad hoc* nr 72 MS z zatwierdzoną kwotą netto w wysokości 89,6 mln EUR na rzecz EFRG i 50,6 mln EUR na rzecz EFRROW.
- Decyzja (UE) 2023/2492 z dnia 15 listopada 2023 r. – decyzja *ad hoc* nr 72 UK z zatwierdzoną kwotą netto w wysokości 0,9 mln EUR na rzecz EFRROW.
- Decyzja (UE) 2024/1690 z dnia 12 czerwca 2024 r. – decyzja *ad hoc* nr 73 z zatwierdzoną kwotą netto w wysokości 130,5 mln EUR na rzecz EFRG i 78,8 mln EUR na rzecz EFRROW.

Po uwzględnieniu wykonania szeregu wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na korzyść państw członkowskich i odblokowaniu zawieszonych płatności ogólny wpływ finansowy tych decyzji na fundusze wyniósł 220,1 mln EUR na rzecz EFRG i 115,9 mln EUR na rzecz EFRROW.

Korekty finansowe w decyzjach w sprawie kontroli zgodności rozliczeń do 2024 r. wyszczególniono w załączniku 18.

W przypadku decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2023/2494 i decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2024/1690, ze względu na stosunkowo wysoką wartość korekt w porównaniu z produktem krajowym brutto niektórych państw członkowskich, na wniosek zainteresowanych państw członkowskich Komisja podjęła decyzję, zgodnie z którą wymienione poniżej kwoty korekt mogą być uiszczone w 3 równych ratach rocznych.

Tabela 6 (w mln EUR; ceny bieżące)

Numer decyzji	Państwo członkowskie	Płatność kwoty w ratach	
		EFRG	EFRROW
72	Bułgaria	2,8	18,0
73	Bułgaria	17,8	1,7
73	Rumunia	10,6	30,7
73	Słowacja	0,0	14,5

15 lutego 2024 r. państwa członkowskie przekazały informacje dotyczące kwot pozostałych do odzyskania na koniec roku budżetowego 2023. Kwoty te wynoszą 410,4 mln EUR w przypadku EFRG, EFRROW i Przejściowego Instrumentu Rozwoju Obszarów Wiejskich (TRDI) i zostały przedstawione w załączniku 7 część 3 pkt A.b.2)-1 rocznego sprawozdania z działalności (s. 179).

Kwota pozostała do odzyskania od beneficjentów na rzecz wszystkich funduszy na koniec roku budżetowego 2024 wyniosła 2 014 mln EUR. Konsekwencje finansowe dla państw członkowskich z tytułu nieodzyskania środków w sprawach dotyczących EFRG, EFRROW i TRDI w ciągu 4 lat od daty wniosku o odzyskanie (w przypadku nowych przypadków¹⁴) lub pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego (w przypadku dawnych przypadków) lub w ciągu 8 lat, w przypadku gdy odzyskanie jest przedmiotem postępowania przez sądy krajowe, wyniosły 31,1 mln EUR. W roku budżetowym 2024 w przypadku EFRG, EFRROW i TRDI około 11,6 mln EUR pokryto w 100 % z budżetu UE¹⁵.

5.2. Rozliczenie finansowe

Przegląd decyzji w sprawie finansowego rozliczenia rachunków przyjętych w 2024 r. znajduje się w tabeli 7.

Tabela 7 (w mln EUR; ceny bieżące)

Fundusz	Numer decyzji	Data przyjęcia	Rok budżetowy	Rozliczone zadeklarowane wydatki	Zainteresowana AP
EFRG	Decyzja (UE) 2024/1458	24.5.2024 r.	2023	40 774,46	Wszystkie AP w państwach członkowskich
EFRG	Decyzja (UE) 2024/2849	11.11.2024 r.	2023	-1,49	4 AP ze Zjednoczonego Królestwa
EFRROW 2014–2022	Decyzja (UE) 2024/1431	24.5.2024 r.	2023	15 780,10	Wszystkie AP w państwach członkowskich
EFRROW 2023–2027	Decyzja (UE) 2024/1433	24.5.2024 r.	2023	-10 845,47	Wszystkie AP w państwach członkowskich
EFRROW	Decyzja (UE) 2024/2851	11.11.2024 r.	2023	278,90	4 AP ze Zjednoczonego Królestwa

¹⁴ Sprawy dotyczące nieprawidłowości, w odniesieniu do których nie dokonano pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego przed 16 października 2014 r. W przypadku gdy pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego dokonano przed tą datą, sprawy należy uznać za „dawne przypadki”.

¹⁵ Sprawy dotyczące przypadków kwot zadeklarowanych jako niemożliwe do odzyskania, jak określono w art. 54 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

5.3. Odwołania wniesione do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej od decyzji w sprawie rozliczeń

Zestawienie spraw wniesionych do Sądu i Trybunału Sprawiedliwości przedstawiono w załączniku 19.

6. STOSUNKI Z PARLAMENTEM I EUROPEJSKIM TRYBUNAŁEM OBRACHUNKOWYM

6.1. Stosunki z Parlamentem

Parlament Europejski (PE) wraz z Radą stanowi część władzy budżetowej UE. Jest zatem jednym z najważniejszych partnerów Komisji w dyskusjach na temat kwestii budżetowych, a tym samym na temat EFRG i EFRROW.

Trzy komisje PE uczestniczą w dyskusjach i przygotowaniach do posiedzenia plenarnego poświęconego kwestiom budżetowym związanym z rolnictwem. Są to Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisja Budżetowa i Komisja Kontroli Budżetowej.

Od 2014 r. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawia Komisji Kontroli Budżetowej opinię na temat procedury udzielania absolutorium.

Komisja Kontroli Budżetowej sprawuje kontrolę nad prawidłowym wykonaniem budżetu i sporządza projekt sprawozdania, w którym proponuje Parlamentowi udzielenie absolutorium i przedstawia zalecenia dla Komisji Europejskiej lub państw członkowskich.

Parlament Europejski udzielił Komisji absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023 w drodze głosowania na posiedzeniu plenarnym dotyczącego decyzji Parlamentu, które odbyło się 7 maja 2025 r.

6.2. Stosunki z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym

Europejski Trybunał Obrachunkowy pełni funkcję zewnętrznego niezależnego kontrolera Unii Europejskiej. Podsumowanie ustaleń i wniosków Trybunału dotyczących roku budżetowego 2023 przedstawiono w pkt 2.2 rocznego sprawozdania z działalności (s. 52).